

Barn og unges mediebruk - en arena for læring?

Forord:

Proessen i denne oppgaven har ikke gått helt som jeg ville. Jeg var treg med å komme i gang. Det medførte at den medstudenten som skulle gi meg tilbakemelding fikk en vanskelig jobb. Personen gjorde en glimrende jobb med det lille jeg hadde, og hjalp meg med motivasjonen. Samarbeidsmodellen vår gruppe ble enige om var ganske minimal. Vi skulle skrive ferdig en kladd som skulle kommenteres, og fikses, før den skulle leveres til veiledning. Oppgaven ble utarbeidet i google doc, som fasiliterte deling av teksten enkelt ved kun å dele en lenke. Kommunikasjonen vår foregikk ironisk nok på den Facebook.

Samarbeidsområdene med slike rammer er en type samarbeidsmetoder jeg syntes er veldig fine. I tillegg kan de gi studenter gode muligheter til selv å styre sine oppgaver og arbeidsfordeling.

For meg personlig er slike frie oppgaver med åpne rammer og god tid noe jeg finner utfordrende. Jeg kan fort ta for lett på slike oppgaver og vente for lenge med å starte. Derfor blir jeg sjeldent fornøyd når jeg leverer slike oppgaver.

Hvordan bidrar sosiale medier bidra til å øke læringsutbytte?

Samfunnet vårt preges av stadige omveltninger og endringer. Jobbmarkedet endres, ny kunnskap kreves, og arbeidsmarkedet stiller mange og nye krav til arbeidstakerne. Den stadige utrulling av nye teknologier preger også skolepolitikken. Nye læreplaner skrives, fokuset i opplæringen flyttes fra kunnskap til generelle ferdigheter (UDIR, u.år.). Dette ser vi uttrykt i de grunnleggende ferdighetene. I den nye læreplanen som rulles ut i disse dager ser vi at fagene forenkles og innholdet gir mer tid til dybdelæring og personlig læring. Problemstillingen jeg har valgt meg i oppgaven baserer seg derfor på de endringene vi ser i samfunnet; “Hvordan bidrar sosiale medier bidra til å øke læringsutbytte?”

I den teknologiske verden vi nå lever i, med de mange sosiale plattformer får vi frem et klart skille mellom nære og perifere relasjoner. I nære relasjoner menes det venner, familie, og andre man har nær kontakt med og kjenner godt. Til motsetning har vi perifere relasjoner, som befinner seg på utkanten av de man kjenner, venners venner, kollegaer, personer man har kontakt med kun via sosiale medier og lignende (Krokan, 2012; Lave & Wegner, 2018.). Skillet mellom disse har tradisjonelt vært tydelige og kan ses som kapitaler personen innehar (Bæck, 2017). Kapitalene preger fremdeles vår læring og kunnskapsinntak, forutsatt at elevene har tilgang til et minimumsnivå av ressurser vil mye av skille forsvinne. Mitt inntrykk er at dette skillet viskes ut. Det kan forklares med hvordan internett og de verktøyene den bringer er tilgjengelig for alle, og i liten grad skiller mellom personene som har tilgang til den. Unntaksvis vil det oppstå et skille mellom de de med fri tilgang og de områdene der internett og sosiale medier er sensurert.

I arbeidssituasjoner har forskningen vist at de perifere relasjonene ofte har stor verdi, både for å få arbeid og for problemløsning i arbeidet. Til motsetning har de nære relasjonene ofte større innvirkning på våre sosiale behov for nærhet og tilknytning. Teknologien har gitt oss muligheten for utspring for flere nisjer i interesser og arbeid. Sosiale medier og internett har gitt oss muligheter til å skape nye felleskap over større avstander en det som var mulig før

internett. Fellesskap kan knyttes blant mennesker over hele verden uavhengig av geografiske skiller, samtidig kan disse samarbeidene foregå nesten umiddelbart og til alle døgnets tider. Så hvordan kan vi få til bruk av sosiale medier i skolen og derfor øke læringsutbytte til elevene på en gunstig måte?

En gunstig metode for å gi elevene en forståelse for sosiale mediers potensiale er ved å lage enkelt opplegg til undervisningen. Et eksempel på et slikt opplegg inkluderer et opplegg der elevene undersøker spredning av informasjon på Facebook. De fleste av oss har sett poster på Facebook der lærere ber om hjelp til å se hvor langt og fort et innlegg kan spre seg på internett (Høyer, 2016). Dette passer fint for elever på mellomtrinnet, for å kunne etablere forståelse for konsekvensene av det de deler. I tillegg lar det elevene få muligheten til å se hvor langt de kan nå med informasjon. Det vil også vise hvordan elevene kan finne nødvendig informasjon for å løse oppgaver de får på eller utenfor skolen.

Elever i ungdomsskolen kan skissere relasjonskart med de nære og perifere personene de kan støtte seg til for å skaffe den informasjonen de trenger for problemløsning. Oppgaven kan også utvides slik at elevene kan spesifisere hvilken type informasjon de kan få fra de forskjellige relasjonene. Slike relasjonskart bevisstgjør elevene for verdiene av relasjonene, og på hvilke av disse relasjonene som kan gi dem informasjon de trenger senere. Ofte vil disse elevene oppdage at de perifere relasjonene ofte gir mer informasjon enn de nære relasjonene hva problemløsning angår (Krokan, 2012.). En bevisstgjøring av disse relasjonene og deres betydning kan være til hjelp for elevene. Opplegget kan derfor sies å ha et høyt potensielt læringsutbytte for fremtidig læring og arbeidsmuligheter.

I fagfornyelsen videreføres de grunnleggende ferdighetene, inkludert digitale. Derfor skal vi jobbe med digitale ferdigheter i alle fag der det faller seg naturlig i faget (UDIR, 2017). Et systematisk arbeid med digitale ferdigheter i fagene vil bidra til å gi elevene den kompetansen framtidens arbeidsmarked trenger. Dette vil bidra til å forberede elevene til å møte et variert samfunn med stadig endrede krav om kunnskaper og informasjon, og passer med fokusskiftet vi ser i læreplanene. Fagfornyelsen til motsetning til kunnskapsløftet retter et fokus på dybdelæring og lærer elevene å lære (UDIR, u.år).

I praksis kan en slik systematisk undervisning gjøres ved å åpne elevenes tilgang til internett og sosiale plattformer. Om de sosiale plattformene er åpne for elevene frigis alle de perifere

relasjonene elevene har tilgang til for bruk i skolen og læring. Det bør også åpnes for at elevene kan bruke sine medelever som ressurser i læringen. Et eksempel på dette kan være en elev som sliter hjemme med leksene sine. Denne eleven kan da kontakte medelever på en felles sosial plattform der elevene er samlet. Slik kan denne eleven oppsøke hjelp fra sine medelever. Om dette ikke skulle lykkes har elevene muligheten til å oppsøke andre grupper eller perifere relasjoner. Mulighetene for hjelp blir da nærmest ubegrenset. På denne måten utnytter elevene i eksemplet styrkene til de sosiale mediene til å fremme sin egen læring.

Et eksempel på systematisk arbeid med digitale ferdigheter er å opprette en wiki side for klassen i alle fagene. Slik kan lekser og annet arbeid elevene utfører brukes som ressurser i klassens fellesskap. Et slik arbeid lar elevene bygge opp en kunnskapsbase i fellesskap. Samtidig gir det elevene muligheten til å finne tilbake til tidligere gjennomført arbeid til repetisjon eller opphenting av kunnskap. Wikien kan også foredles ved at den utarbeides og elevene kan ta stilling til medelevenes arbeid og derfor konstruktivt videreutvikle den. En annen fordel med wikier er at større oppgaver kan stykkes opp og omorganiseres. Det gir elevene en mulighet til å kunne systematisere informasjonen slik de selv ønsker, og dermed fremme forståelsen og kunnskapen de får i temaet det arbeides i (Lund, 2006). En slik type arbeid kan i tillegg brukes for å variere undervisning på en god måte. Det vil bidra til å holde elevene motiverte til arbeid (Danielsen, 2017).

Ved alt arbeid krever det at elevene bruker kildekritikk. Det vil være spesielt gjeldende med informasjon hentet fra internett. Kildekritikk har, med god grunn, fått stor plass i den fagfornyelsen. Det nevnes både i den overordnede delen, og i forhold til de grunnleggende ferdighetene (UDIR, u.år; UDIR, 2017). Bevisstgjørelse av hva «fake news» og netttroll er kan hjelpe elevene med forståelse for viktigheten av kildekritikk. Når elevene har fått god forståelse for viktigheten av kildekritikk kan elevene lettere validere informasjonen de finner på internett og arbeidet de selv lager vil ha en høyere validitet da elevene selv vet hvor viktig kildekritikk er.

Bruken av sosiale medier kan by på utfordringer. Elevene kan fort bli distraheret og kan ha manglende selvdisiplin til å utføre arbeidet på en god måte. En slik utfordring kan i en viss grad løses ved at oppleggene og oppgavene elevene skal utføre er varierte og motiverende, og derfor skaper et engasjement.

Mobbing er også et tema som dukker opp rundt diskusjoner om bruken av sosiale medier i skolen. Digital mobbing gir nye utfordringer. Mobberne kan være anonyme og derfor vanskelige å finne. For ofrene til mobbing kan det være spesielt utfordrende da det nesten er kommet en plikt om å alltid være tilgjengelig, slik at de da ikke har muligheten til å kunne slippe å få fred. Derfor har noen skoler gått så langt at de har implementert mobilfri skole der mobiltelefonene låses inne og sosiale medier er blokkert på skolemaskinene. Slike tiltak blir satt inn for å motvirke mobbing. Virkningsgraden av disse forbudene ser ut til å ha liten effekt. Man kan derfor stille seg undrende til om dette er effektive tiltak for å stoppe mobbingen, og om ikke forbudene heller er hemmende for elevenes læringsutbytte (Amundsen, 2018).

I begynnelsen av oppgaven begynte jeg med å se på hva fagfornyelsen sier om digitale ferdigheten, hva dette har å si for undervisningen, og hvordan dette kan ses i sammenheng med sosiale medier. Jeg har også sett på hvilke fordeler det kan ha med å jobbe med sosiale medier i skolen. Deretter har jeg presentert noen eksempler på hvordan dette rent praktisk kan gjennomføres, samt hvorfor slike opplegg kan være bra. Om slike opplegg legges systematisk inn i undervisningen kan de derfor gi økt læringspotensialet til elevene, selv om det er enkelte utfordringer kan oppstå og som man derfor bør gjøre seg bevisst. Jeg vil derfor konkludere med at bruken av sosiale medier i skolen kan ses som en positiv innflytelse på elevenes læringsutbytte og vil ruste dem godt for fremtiden de vil møte etter de er ferdig med grunnskolen. For å få til en slik type undervisning bør det rettes et spesielt fokus mot kildekritikk og bevisstgjørelse av de perifere relasjonene. Du som lærer bør også være bevisst utfordringene som kan oppstå i forhold til mobbing og aktivt motarbeide mobbingen.

Litteraturliste:

- Amundsen, B. (2018, 08. september) Mobilforbud i skolen: Hva sier forskningen. Hentet fra:
<https://forskning.no/barn-og-ungdom-pedagogikk-teknologi/mobilforbud-i-skolen-hva-sier-forskningen/1231627>
- Bæck, U.D.K. (2017). Utdanningssosiologiske problemstillinger. I V. D. Haugen & G. Stølen (Red.), *Pedagogisk mangfold - i et samfunnsperspektiv*. (s. 34-52). Oslo: Universitetsforlaget.
- Danielsen, A.G. (2017). *Eleven og skolens læringsmiljø - medvirkning og trivsel*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Høyer, A. (2016, 13. mai). Da læreren Tore la ut denne lappen på Facebook reagerte elevene med vantro: - De var sjokkerte. *Nordlys*. Hentet fra:
<https://www.nordlys.no/da-lareren-tore-la-ut-den-ne-lappen-pa-facebook-reagerte-elevene-med-vantro-de-var-sjokkerte/s/5-34-418309>
- Krokan, A. (2012). *Smart læring - Hvordan IKT og sosiale medier endrer læring*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Lave, J. & Wegner, E. (2018). *Situated learning - Legitimate peripheral participation*. (29. utg). Cambridge: Cambridge university press.
- Lund, A. (2006). WIKI i klasserommet: Individuelle og kollektive praksiser. *Norsk pedagogisk tidsskrift*. (4), 274-288.
- UDIR (2017, 15. November). *Rammeverk for grunnleggende ferdigheter*. Hentet fra:
<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/grunnleggende-ferdigheter/rammeverk-for-grunnleggende-ferdigheter/>
- UDIR (u.år.). *Overordnet del - verdier og prinsipper for grunnopplæringen*. Hentet fra:
<https://www.udir.no/lk20/overordnet-del/>